

DİASPORA ARAŞTIRMALARI MERKEZİ

BİR BAKIŞTA "TEMMUZ" AYI

ALMANYA İNSAN HAKLARI BÜLTENİ 2017

BİR BAKIŞTA "TEMmuz" AYI

2017 yılının ilk yarısında Almanya'da yaşanan göçmen karşıtlığı, aşırı sağ saldırıları ve eylemleri, ayrımcılık, İslam düşmanlığı gibi konu başlıklarını insan hakları çerçevesince analiz etmeye çalıştık. Almanya özelinde Avrupa'daki hak ihlallerine geniş açıdan bakmaya çalıştığımız aylık analizlerimizde, merkezimizin çalışma alanları içerisinde kalarak, Temmuz ayında Alman kamuoyunu meşgul eden konu başlıklarını inceleyeceğiz.

-Almanya'daki Aşırı Sağ Hareketlerin Hedefi: Mülteciler ve Müslümanlar

Avrupa, savaştan muzdarip Afrika ve Ortadoğu ülkelerinden gelen yoğun göçün etkisi altında kalmıştır. Bu yoğun göç dalgası Suriye iç savaşı ile kriz haline dönüşmüş ve tüm dünya ülkelerini ekonomik, sosyal ve kültürel açıdan etkisi altına almıştır. Bu günlerde Almanya'daki mülteci krizinin odak noktası ise Afganlı mültecilerdir. Federal Göçmenler ve Mülteciler Dairesi, Afgan asıllı mülteciler tarafından yapılan iltica başvurularının değerlendirilmesi sürecinin durdurulduğu yönünde bir karar almıştır. Bu kararın gerekçesi olarak ise Hindukuş'daki Alman Büyükelçiliği yakınlarında gerçekleşen ve 150 kişinin hayatını kaybettiği terör saldırısı gösterilmiştir. Alman hükümetinin konu ile ilgili değerlendirmelerini bekleyen Federal Daire, yaklaşık 30.000 başvuru için herhangi bir işlem yapılmayacağını açıklamıştır. Federal Daire'nin aldığı bu karar; savaşın, terörün ve yokluğun hala devam ettiği Afganistan'ın "güvenli bölge" olarak tanınması kararının geçersizliğini ortaya koymuştur. Almanya'nın iltica haklarını askıya alması ve mültecilerin Afganistan'a geri iade edilmesi kararları hükümetin geçici çözüm politikaları olarak değerlendirilse de bu tür kararların etkisi altında kalan taraf mültecilerdir. Hükümetlerin aldığı geçici kararlar zaman zaman mülteciler için hayati önem taşımaktadır. Şöyle ki; Temmuz ayında iltica başvurusu reddedilen İranlı mültecinin ülkesine iade kararının alınmasının ardından intihar etmesi haberi geçici kararların mülteciler üzerindeki olumsuz etkisini ortaya koymaktadır. Hali hazırda anavatanlarından ayrılmış, sosyal ve ekonomik açıdan yıpranmış mültecilerin, devlet veya toplumlar tarafından kabul görmemesi, dışlanması psikolojik açıdan çöküntü yaşamalarına neden olacaktır. Tüm bunlara rağmen CSU'lu (Hristiyan Sosyal Birliği) politikacıların gündeme getirdiği mülteci alımında üst limit tartışmaları Angela Merkel'in itirazlarına karşın devam ettirilmektedir. CSU taraftarlarınca bu adımın atılma nedeni; entegrasyon sürecinin olumlu yönde seyretmesini sağlayabilmektir. Bu açıklama, entegrasyon sürecini olumlu etkilemek yerine ülkedeki aşırı sağcıların taleplerine hitap edecek bir politikayı meydana getirmektedir.

BİR BAKIŞTA "TEMMUZ" AYI

Üst limit kararının alınması sağ popülist söylemleri ile ön plana çıkan grupların İslam ve göçmen karşıtı fikirlerine zemin hazırlamaktadır. Alman hükümetince uygulamaya konması planlanan bu tasarı ülkedeki aşırıları cesaretlendirmektedir. Bu durum 2017 yılının ilk üç ayında mültecilerin konaklama merkezlerine yönelik 93 saldırının gerçekleştirildiğini açıklayan Federal Suç Dairesinin (Bundeskriminalamt) güncellediği istatistiki veriler ile de saptanmıştır. Konu ile ilgili pek çok kurum ve kuruluş çalışma yürütmekte ve bu bilgileri kamuoyu ile paylaşmaktadır. Anayasayı Koruma Dairesi, ülkedeki sol grupların da geçmişe nazaran şiddet eğiliminin arttığını ifade etmektedir. Ülkedeki aşırı sağcıların camilere, mülteci barınma merkezlerine ve yurtlarına gerçekleştirdiği saldırıların önüne geçebilecek yaptırımların uygulanmıyor oluşu toplumdaki karşıt grupları harekete geçirmektedir. Bunun yanı sıra Avrupa Parlamentosu'nun en büyük grubu olan muhafazakâr Avrupa Halk Partisi'nin (EVP) Grup Başkanı Manfred Weber'in Temmuz ayında yaptığı açıklama, ülkedeki sağ grupların siyasi temsilcisi olan AfD'nin (Almanya İçin Alternatif) ırkçı ve nefret içerikli söylemlerini destekler niteliktedir. Weber, yoğun göç hareketlerini önüne geçebilmek için Avrupalı askerlerin Libya sahillerinde savaşması gerektiğini hatta gerekirse Avrupa vatandaşlarının da silahlanması gerektiğini söylemektedir. EVP'li politikacının halkı kışkırtıcı ve suça yöneltici bu çözüm önerisi mültecilerin göç yolculuğundaki sorunlarını ikiye katlamaktadır. Weber'in çözüm olarak sunduğu insanlık dışı öneriye göre yalnızca savaştan kaçan mülteciler değil Avrupa halkı da savaşa itilmektedir. Avrupa halkının mültecileri tehdit unsuru olarak gördüğü Batı'da asıl tehlikede bırakılanların mülteciler ve göçmenler olduğu açıktır. YouGov Enstitüsü tarafından yapılan bir araştırmaya göre geçtiğimiz iki yılda yaşanan terör saldırıları nedeniyle Almanya'da yaşayan her iki kişiden biri tedirgin olduğunu ve Almanya'nın güvenli bir yer olmadığını ifade etmektedir. İslam ve Müslüman karşıtlığının toplum tabakasında yer edindiği bu dönemlerde; her beş kişiden dördü İslamcıların Almanya'da saldırı yapabileceklerini düşündüğünü bildirmektedir. Avrupa ülkelerinde azınlık olan Müslümanlar tıpkı mülteci ve göçmenler gibi saldırıların merkezini oluşturmaktadır. Alman toplumunun uzun yıllardır birlikte yaşadığı Müslümanları terörist olarak nitelendirmesi ülkedeki Müslümanları olumsuz etkilemektedir. Artan sağ hareketler Avrupa'da yaşayan Müslümanlar için tehdit oluşturmaktadır.

BİR BAKIŞTA "TEMMUZ" AYI

Yaşam mücadelesi vererek canlarını kurtarmaya çalışan sığınmacıların barınma merkezlerine yönelik saldırıları her ay gündemin ana başlıklarından birini oluşturmaktadır. Ekonomik, psikolojik ve sosyal şiddete maruz bırakılan mültecilerin Berlin'de kaldığı bir eve, görevi güvenliği sağlamak olan, gece bekçileri tarafından saldırı düzenlendi. Saldırıda bir kişinin yüzünden yaralandığı ve yüz kemiklerinin kırıldığı belirtiliyor. Bu tür olayların yaşandığı Almanya'da halk kendini güvende hissetmediğini ifade etmektedir.

-Almanya'da Eğitimde Göçmenlerin Yeri

Almanya gerek iş imkânları gerek sanayi sektörü gerekse eğitim alanında tercih edilen bir Avrupa ülkesidir. İkinci dünya savaşı sonrası iş imkânlarının artışı nedeniyle aldığı yoğun "misafir işçi" göçünün kalıcı hale gelmesiyle eğitim, dil, kültür gibi alanlarda sorunlar ortaya çıkmıştır. Almanya'ya gelen işçiler zamanlar ailelerini de yanına alarak yeni bir hayat kurmayı hedeflemiştir. Aileler kendilerinin yaşadığı sorunları çocuklarının yaşamaması için eğitimi ilk iş olarak görmüşlerdir. O yıllardan günümüze gelindiğinde; Caritas Eğitim Araştırması verileri, göç geçmişi olan gençlerde mezun olmadan okulu bırakma eğiliminin Alman öğrencilere göre daha fazla olduğunu göstermektedir.

Aynı araştırma, ülke çapında ilköğretimi tamamlayamayan öğrenci sayısının 47.435 olduğu belirtmektedir. Eğitim hayatını yarıda bırakan çocukların iş imkânları giderek azaltmaktadır. Bu durumun göçmen kökenli ailelerin çocukları için daha fazla sorun yaratacağı düşünülmektedir. Gelecekte göç geçmişi olan, eğitimi yarıda bırakmış öğrenciler Alman öğrencilere göre yaşantılarında daha fazla olumsuzluk ile baş etmek zorunda kalacaktır. Okullarda dil eğitiminin de verildiği varsayıldığında bu sorunların yanı sıra dil problemleriyle de karşı karşıya kalacaklardır. Ancak bu durumun altında yatan gerekçelerin ne olduğu yönünde bir değerlendirme yapacak olursak, asıl sebeplerin eğitim yuvaları olarak görülen okullarda yaşandığı görülmektedir. Bazı okullarda göçmen ve Müslüman çocuklara yönelik öğretmen, öğrenci veya idareciler tarafından ayrımcılık, ırkçılık veya dışlama gibi olayların yaşandığı bilinmektedir. Bu tür olaylar çocukların okula olan güvenini sarsmaktadır. Bununla beraber dışlanan veya nefret söylemleri ile karşılaşan çocuklarda psikolojik sorunlarda baş gösterebilmektedir.

Göçmen ailelerin çocuklarının azınlık olarak kabul edildiği Almanya'da, çocukların yaşadığı ayrımcılık vakaları domino etkisi yaratarak üniversite yaşamlarını da etkilemektedir.

BİR BAKIŞTA "TEMmuz" AYI

Alman üniversitelerinin maddi olarak da aileleri zor durumda bıraktığını söyleyen Erkin, okullarda uygulanan eğitim programlarının göçmen çocuklar için oldukça ağır ve külfetli olduğuna da dikkat çekmektedir.

Yapılan başka bir araştırmaya göre Türk öğrenciler, Alman öğrencilere göre daha başarısızdır. Türk öğrencilerin yalnızca %8'inin okulu başarı ile bitirdiğini ifade eden araştırmanın sunduğu gerekçe ise; Türklerin, Alman eğitim sistemine uyum sağlamada zorluk çektiğidir. Araştırmanın Türk öğrencilerin başarısızlığını açıklarken kullandığı sebep, göçmen kökenli Türk ailelerin eğitim düzeylerinin düşük oluşu ve yoksulluktur. Alman basınında ve Türk medyasında sık sık karşılaştığımız haberlere göre, öğretmenler göçmen kökenli çocukları daha alt kademedeki okullara yönlendirmektedir. Öğretmenlerin rehberliğinde alt kademedeki okullara yönlendirilen öğrencilerin uyum sorunu yaşamasının kaçınılmaz olacağı açıktır.

Her ne sebeple olursa olsun eğitim hakkı, kişilerin temel hak ve özgürlüklerindendir. Bu nedenle eğitim hakkının kullanımında yaşanacak herhangi bir ayrımcılık ve ırkçılık vakasının önlenmesi, hakkın zedelenmemesi ve yasalarla güvence altına alınması noktasında, Alman hükümetinin sağ kanattaki kişilere yönelik caydırıcı adımlar atması durumun düzelmesini sağlayabilir. Almanya federatif bir yapıya sahip olduğundan eğitim politikaları eyaletlere göre farklılık göstermektedir. Ancak bu demek değildir ki eğitim hakkının uygulanmasında ten, dil, din, ırk farkı gözetilerek ayırım yapılsın. Hiçbir durum eğitimin temel bir hak olduğu gerçeğini değiştiremez.

***DİAM** Araştırma Asistanı
ŞEBNEM KORKMAZ*